EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 06 17
COM(2025) 314 final

KOMISIJOS ATASKAITA

EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI IR AUDITO RŪMAMS

Metinė 2024 m. atlikto vidaus audito ataskaita biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai

{SWD(2025) 159 final}

Turinys

1.ATASKAITOS TIKSLAS IR TAIKYMO SRITIS 2

2.VIDAUS AUDITO TARNYBOS UŽDUOTYS: ATSKAITOMYBĖ, NEPRIKLAUSOMUMAS IR OBJEKTYVUMAS 2

3.AUDITO DARBO APŽVALGA 3

3.1. 2024 m. audito plano įgyvendinimas 3

3.2. Statistiniai duomenys, susiję su Vidaus audito tarnybos rekomendacijomis 5

4.REZULTATAI, GRINDŽIAMI 2024 M. ATLIKTU AUDITO DARBU 7

4.1. Bendri veiklos auditų rezultatai 7

4.1.1. Finansiniai procesai 8

4.1.2. Veiklos procesai 9

4.1.3. Paramos procesai 9

4.2. Vidaus audito tarnybos sąlyginės išvados 10

4.3. Bendroji išvada dėl Komisijos finansų valdymo 10

5.KONSULTACIJOS SU KOMISIJOS FINANSINIŲ PAŽEIDIMŲ KOMISIJA 11

1. Ataskaitos tikslas ir taikymo sritis

Šia ataskaita Europos Parlamentas ir Taryba informuojami apie **2024 m. Europos Komisijos Vidaus audito tarnybos Komisijos generaliniuose direktoratuose, tarnybose ir vykdomosiose įstaigose atliktus vidaus auditus** ([1]). Pagal biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą. Ataskaitą sudaro: i) atliktų vidaus auditų skaičiaus ir rūšių santrauka; ii) pateiktų pagrindinių rekomendacijų apibendrinimas, ir iii) veiksmų, kurių imtasi atsižvelgiant į tas rekomendacijas, apibendrinimas. Vadovaudamasi Finansinio reglamento ([2]) 118 straipsnio 8 dalimi ir 253 straipsniu, Komisija perduoda ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai. Ji grindžiama Komisijos vidaus auditoriaus pagal Finansinio reglamento 118 straipsnio 4 dalį parengta ataskaita dėl Vidaus audito tarnybos 2024 m. užbaigtų auditų ir kitų užduočių ataskaitų ([3]).

Be to, kaip reikalaujama Finansinio reglamento 118 straipsnio 5 dalyje, ataskaitoje daugiausia dėmesio skiriama skiria tam, kaip apskritai laikomasi patikimo finansų valdymo ir veiklos rezultatų principų, pateikiant bendrus veiklos rezultatus ir bendrą išvadą dėl finansų valdymo (4 skirsnis) ([4]).

2. Vidaus audito tarnybos užduotys: atskaitomybė, nepriklausomumas ir objektyvumas

Vidaus audito tarnybos užduotis yra didinti ir apsaugoti organizacijos vertę, teikiant Komisijai rizika grindžiamus ir objektyvius patikinimus, konsultacijas, įžvalgas ir prognozes. Šiuo tikslu Vidaus audito tarnyba, vykdydama savo audito planą:

- atlieka nepriklausomą operacijų, veiklos ir finansinių sandorių valdymo, rizikos valdymo ir kontrolės procesų veiksmingumo vertinimą (patikinimo paslaugas) ir
- teikia konsultacijas, įžvalgas ir prognozes (su patikinimu nesusijusias paslaugas).

Patikinimo paslaugos teikiamos siekiant patvirtinti arba įsitikinti, kad:

a. rizika yra tinkamai ir nuolat nustatoma, vertinama ir valdoma;

b. svarbi finansinė, valdymo ir veiklos informacija yra tiksli, patikima ir pateikta laiku;

c. laikomasi Komisijos politikos, procedūrų ir taikomų įstatymų bei teisės aktų;

d. Komisijos tikslai yra pasiekiami veiksmingai ir efektyviai ir

e. visoje Komisijoje skatinamas aukštos kokybės kontrolės procesų kūrimas ir palaikymas.

Vidaus audito tarnybos veiklos nepriklausomumo principas įtvirtintas Finansiniame reglamente ir Komisijos priimtame šios tarnybos **užduočių apraše** ([5]). Šiame apraše nustatyta, kad jos vadovybė ir auditoriai,

([1]) Į šią ataskaitą neįtraukta Europos taikos priemonė, Europos decentralizuotos agentūros, Europos išorės veiksmų tarnyba ar kitos savarankiškos Vidaus audito tarnybos audituotos įstaigos, dėl kurių rengiamos atskiros ataskaitos.

([2]) 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509, kuriuo keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 (247 straipsnis).

([3]) Į šią ataskaitą įtrauktos nuo 2024 m. vasario 1 d. iki 2025 m. sausio 31 d. užbaigtos audito ataskaitos, išskyrus Ekonomikos ir finansų reikalų generalinio direktorato žmogiškųjų išteklių valdymo, Finansinių paslaugų ir Kapitalo rinkų sąjungos auditą, kurio galutinė audito ataskaita buvo pateikta 2025 m. kovo 10 d. ir kuri yra išimties tvarka įtraukta į 2024 m. metinę vidaus audito ataskaitą.

([4]) Vidaus audito tarnybos pateikto patikinimo santrauka skelbiama tuo pačiu metu kaip ir ši ataskaita metinėje ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitoje.

([5]) 2022 m. lapkričio 28 d. Komunikatas Komisijai „Europos Komisijos Vidaus audito tarnybos užduočių aprašas“, C(2022) 8450 *final*.

siekdami užtikrinti priimamų sprendimų objektyvumą ir išvengti interesų konfliktų, tikrindami veiklą ir operacijas turi išlikti nepriklausomi. Jei iš tikrųjų sumažėja jų objektyvumas arba taip gali atsitikti, apie šį sumažėjusį objektyvumą turi būti pranešta. Jei vidaus auditorius mano esant būtina, jis gali tiesiogiai kreiptis į Komisijos pirmininką ir (arba) į Komisijos narių kolegiją.

Vidaus audito tarnyba savo darbą atlieka vadovaudamasi Finansiniu reglamentu, Tarptautiniais vidaus audito profesinės praktikos standartais ([6]) ir Vidaus auditorių instituto etikos kodeksu.

Pagal Finansinio reglamento 123 straipsnį įsteigto Audito pažangos komiteto užduotis – užtikrinti IAS nepriklausomumą, stebėti vidaus audito darbo kokybę ir užtikrinti, kad Komisijos tarnybos, jos vykdomosios įstaigos ir kitos įstaigos atsižvelgtų į rekomendacijas ir jų laikytųsi. Vidaus audito tarnyba: i) teikia ataskaitas dėl reikšmingų su jos auditais susijusių klausimų ir galimo audituojamų procesų tobulinimo; ii) kasmet teikia bendrąją išvadą dėl Komisijos finansų valdymo būklės ir iii) teikia ataskaitas (bent kartą per metus) dėl savo užduočių ir veiklos, kaip nustatyta jos metiniame audito plane. Ataskaitose pristatomi reikšmingos rizikos tikimybės, kontrolės, bendrojo valdymo ir kiti klausimai.

Audito pažangos komitetas padeda Komisijos narių kolegijai vykdyti Sutartimis, Finansiniu reglamentu ir kitais teisės aktais nustatytus įpareigojimus. Jis šią užduotį atlieka: i) užtikrindamas Vidaus audito tarnybos nepriklausomumą; ii) stebėdamas vidaus audito darbo kokybę; iii) užtikrindamas, kad Komisijos tarnybos tinkamai atsižvelgtų į vidaus ir išorės audito rekomendacijas, ir iv) užtikrindamas, kad šios rekomendacijos būtų tinkamai įgyvendinamos. Taip Audito pažangos komitetas padeda Komisijai veiksmingiau ir efektyviau siekti savo tikslų. Jis taip pat padeda Komisijos narių kolegijai prižiūrėti Komisijos valdymo, rizikos valdymo ir vidaus kontrolės praktiką ([7]).

Vidaus audito tarnyba neatlieka valstybių narių vykdomos ES lėšų kontrolės sistemų audito. Tokio audito metu tikrinami pavieniai paramos gavėjai ir jį atlieka valstybių narių vidaus auditoriai, nacionalinės audito institucijos, kiti Komisijos generaliniai direktoratai ir Europos Audito Rūmai. Vis dėlto Vidaus audito tarnyba tikrina audito priemones, kurių Komisijos tarnybos imasi i) valstybių narių įstaigoms ir ii) kitoms įstaigoms, atsakingoms už ES lėšų išmokėjimą, prižiūrėti ir audituoti. Pagal Finansinio reglamento 118 straipsnio 2 dalį Vidaus audito tarnybai suteikiama visiška neribota prieiga prie visos informacijos, kurios jai reikia pareigoms atlikti, prireikus prieiga suteikiama ir vietoje, be kita ko, valstybėse narėse ir ES nepriklausančiose šalyse.

3. Audito darbo apžvalga

3.1. 2024 m. audito plano įgyvendinimas

Vidaus audito tarnyba 2024 m. audito planą įgyvendino tokiomis aplinkybėmis, kai didėjo spaudimas tam tikrų Komisijos generalinių direktoratų ištekliams ir kilo platesnio masto iššūkių, susijusių su Rusijos agresijos karu prieš Ukrainą ir kitomis kylančiomis geopolitinėmis krizėmis. Iki galutinio termino, t. y.2025 m. sausio 31 d., Vidaus audito tarnyba **užbaigė** ([8]) iš viso **26 užduotis** (auditus, ribotas peržiūras ir kt.) Komisijos generaliniuose direktoratuose ir tarnybose ([9]). Tai reiškia, kad atnaujinto 2024 m. audito plano įvykdymo lygis

([6]) Pasauliniai vidaus audito standartai (GIAS) įsigaliojo 2025 m. sausio 9 d. GIAS pakeičia 2017 m. Vidaus auditorių instituto tarptautinę profesinės praktikos pagrindus, kurie buvo taikomi 2024 m.

(7) Daugiau informacijos žr. 2020 m. vasario 27 d. Komunikatą Komisijai „Europos Komisijos Audito pažangos komiteto įstatai“, C(2020) 1165 *final*.

(8) Kelių subjektų kovos su sukčiavimu strategijų išorės veiksmų srityje auditas laikomas užbaigtu, nors vienos iš keturių Komisijos tarnybų, įtrauktų į audito apimtį (Tarptautinės partnerystės generalinio direktorato), galutinė audito ataskaita nebuvo paskelbta iki galutinio termino, t. y. 2025 m. sausio 31 d. Tikimasi, kad ši ataskaita bus įtraukta į 2025 m. metinę vidaus audito ataskaitą.

([9]) Vidaus audito tarnybos atliekamo Komisijos audito visumą iš viso sudaro 50 organizacinių vienetų (padalinių). 2024 m. kai kuriems iš šių subjektų buvo pateikta daugiau nei viena galutinė audito ar peržiūros ataskaita. Žr. prie šios ataskaitos pridedamą Komisijos tarnybų darbinį dokumentą, kuriame pateikiama išsami subjektų, kurių galutinės audito ir peržiūros ataskaitos buvo parengtos, apžvalga.

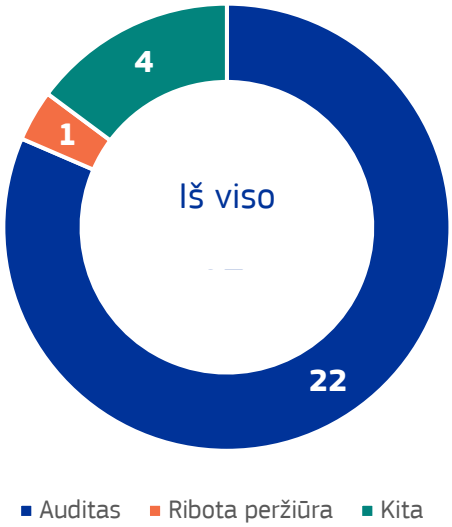
yra 93 proc. Be to, viena audito ataskaita buvo užbaigta 2025 m. kovo mėn. ir yra išimties tvarka įtraukta į 2024 m. metinę vidaus audito ataskaitą ([10]).

Vidaus audito tarnyba, remdamasi savo užduočių aprašu bei tarptautiniais audito standartais, savo audito darbą planuoja pagal rizikos vertinimo ir pajėgumų analizės rezultatus. Jos tikslas – parengti audito planą, kuris apimtų didžiausios rizikos sritis, taip kuo labiau padidinant jos teikiamą pridėtinę vertę, ir kuris padėtų užtikrinti geriausią išteklių panaudojimą bei efektyvų ir veiksmingą audito plano įgyvendinimą. Vidaus audito tarnyba reguliariai stebi, kaip įgyvendinamas audito planas, ir prireikus jį koreguoja.

Vidaus audito tarnyba stebėjo su **56 ankstesnėmis audito užduotimis** susijusią pažangą siekdama peržiūrėti rekomendacijų įgyvendinimą ir atitinkamiems generaliniams direktoratams ir tarnyboms pateikė 75 pažangos stebėjimo pastabas ([11]). Taip buvo užbaigta 21 užduotis ([12]). Vidaus audito tarnyba padarė išvadą, kad visos rekomendacijos veiksmingai įgyvendintos, o 35 rekomendacijų įgyvendinimas dar neužbaigtas ir tęsiamas iki galutinio termino.

Iki galutinio termino, 2025 m. sausio 31 d., atliktų užduočių bendras **skaičius ir pasiskirstymas pagal rūšis** pavaizduoti toliau pateikiamose diagramose.

Užduotys pagal rūšis

Šaltinis: Europos Komisija.

2024 m. Vidaus audito tarnyba parengė **43 ataskaitas** (galutines audito ataskaitas ir pastabas su įžvalgomis). **Ataskaitų skaičius** yra didesnis nei užduočių skaičius, nes kai kurių užduočių, kurių metu audituojami keli subjektai ([13]), atveju Vidaus audito tarnyba parengė kelias ataskaitas skirtingiems audituojamiems subjektams, kurie tikrinami vieno audito metu. 2024 m. ji atliko septynis kelių generalinių direktoratų arba kelių subjektų auditus (ir paskelbė 21 galutinę su šiais auditais susijusią ataskaitą).

([10]) Finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos generalinio direktorato žmogiškųjų išteklių valdymo auditas, dėl kurio 2024 m. gruodžio 19 d. buvo paskelbtas ataskaitos projektas, o galutinė audito ataskaita buvo paskelbta 2025 m. kovo 10 d.

([11]) Su kai kuriomis audito užduotimis susijusi pažanga buvo stebima daugiau nei vieną kartą, o kai kurios pažangos stebėjimo pastabos apėmė daugiau nei vieną audito užduotį.

([12]) Po pažangos stebėjimo veiksmų užbaigtų auditų sąrašas pateikiamas Komisijos tarnybų darbinio dokumento 2.2 skirsnyje.

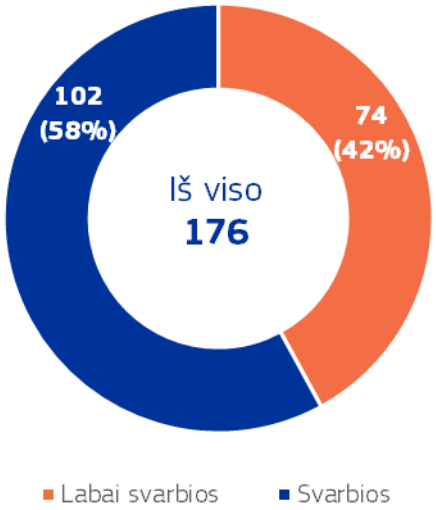
([13]) Tai susiję su auditais, kurie apima kelis Komisijos generalinius direktoratus ir (arba) tarnybas (kelių generalinių direktoratų auditai), arba auditais, atliekamais Komisijos generaliniuose direktoratuose ir (arba) tarnybose ir decentralizuotose agentūrose ar kitose savarankiškose įstaigose (toliau – bendri kelių subjektų auditai).

3.2. Statistiniai duomenys, susiję su Vidaus audito tarnybos rekomendacijomis

2024 M. PASKELBTOS REKOMENDACIJOS([14])

Vidaus audito tarnyba pateikė **176 rekomendacijas**, susijusias su jos 2024 m. atliktu audito darbu. Kaip parodyta toliau, 58 proc. šių rekomendacijų buvo įvertintos kaip svarbios, o 42 proc. – kaip labai svarbios; esminių rekomendacijų nebuvo. Dėl visų rekomendacijų, kurioms buvo pritarta (pritarta iš dalies) audituojami subjektai parengė veiksmų planus.

Rekomendacijos pagal reitingą

Šaltinis: Europos Komisija, Vidaus audito tarnyba.

2024 m. audituojami subjektai pritarė **174 rekomendacijoms** ir iš dalies pritarė dviem rekomendacijoms**.** Dėl visų rekomendacijų, kurioms buvo pritarta (pritarta iš dalies) audituojami subjektai parengė veiksmų planus. Jie buvo pateikti Vidaus audito tarnybai ir ji paskui juos įvertino kaip patenkinamus arba paprašė pateikti patikslintą veiksmų planą.

2020–2024 M. PATEIKTOS REKOMENDACIJOS ([15])

Vidaus audito tarnyba parengė visapusišką tolesnių veiksmų, susijusių su rekomendacijomis, kurias buvo vėluojama įgyvendinti daugiau kaip šešis mėnesius, apžvalgą. Ši apžvalga buvo skirta Audito pažangos komitetui.

Kaip parodyta toliau, galutinio termino dieną, t. y. 2025 m. sausio 31 d., iš 2020–2024 m. laikotarpiu Vidaus audito tarnybos pateiktos 831 rekomendacijos, kuriai buvo pritarta (pritarta iš dalies) ([16]), 544 (65 proc.)

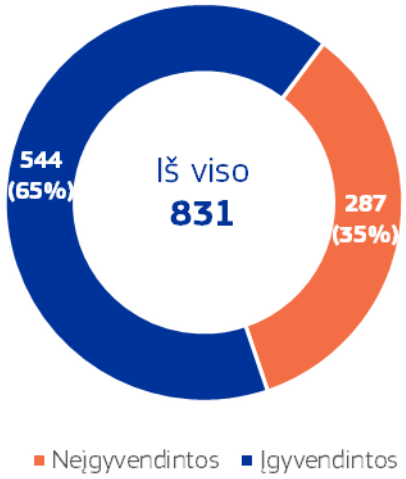
([14]) Įskaitant keturias rekomendacijas (viena labai svarbi ir trys svarbios), pateiktas atlikus Finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos generalinio direktorato žmogiškųjų išteklių valdymo auditą, kuris buvo užbaigtas 2025 m. kovo 10 d. Tačiau šis auditas ir jo rekomendacijos nebuvo įtraukti į Audito pažangos komitetui skirtą 2024 m. galutinę apžvalginę ataskaitą.

([15]) Išskyrus keturias rekomendacijas, pateiktas po 2025 m. sausio 31 d. galutinio termino, kaip paaiškinta ankstesnėje išnašoje.

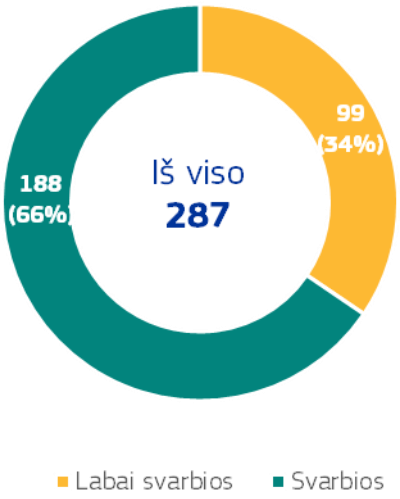
([16]) Iš 2020–2024 m. pateiktos 831 rekomendacijos 823 rekomendacijoms buvo visiškai pritarta, keturioms buvo pritarta iš dalies, ir keturios buvo atmestos.

rekomendacijas audituojami subjektai įvertino kaip įgyvendintas ([17]). Tai reiškia, kad dar neįgyvendintos iš viso 287 rekomendacijos (35 proc.).

Rekomendacijų, kurioms buvo pritarta ir kurios buvo pateiktos 2020–2024 m., skaičius pagal būseną
(remiantis audituojamų subjektų vertinimu)

Neįgyvendintų rekomendacijų skaičius pagal reitingą

Šaltinis: Europos Komisija, Vidaus audito tarnyba.

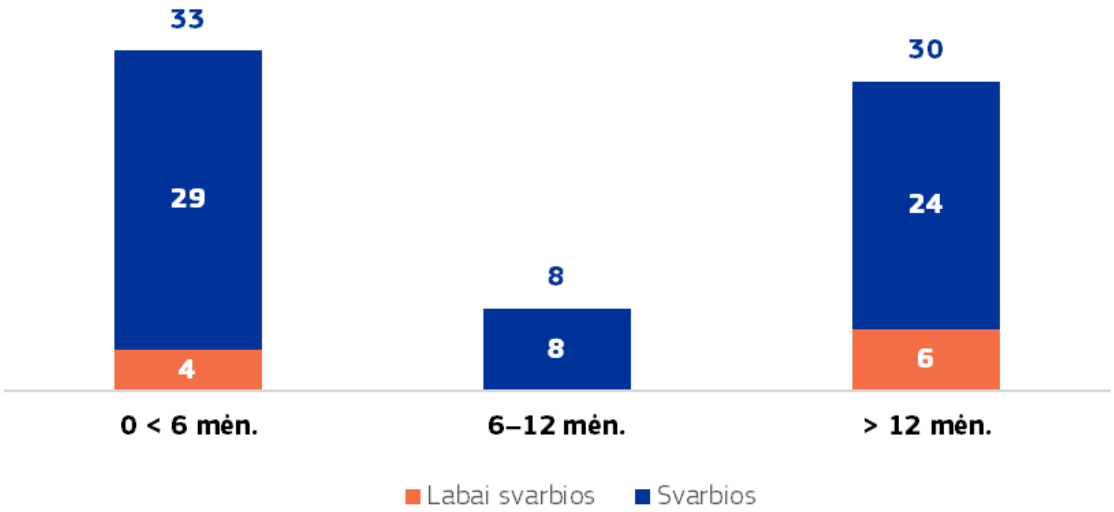
Iš 287 rekomendacijų, kurios galutinio termino dieną buvo neįgyvendintos, nė viena nebuvo įvertinta kaip esminė, 99 (34 proc.) buvo įvertintos kaip labai svarbios, o 188 (66 proc.) – kaip svarbios.

Iš neįgyvendintų **rekomendacijų 71** įgyvendinti vėluojama (jos neįgyvendintos iki iš pradžių sutartos datos). Šios vėluojamos įgyvendinti rekomendacijos sudaro 8,5 proc. visų rekomendacijų, kurioms buvo pritarta (pritarta iš dalies). Iš vėluojamų įgyvendinti rekomendacijų šešias labai svarbias rekomendacijas smarkiai vėluojama įgyvendinti (t. y. neįgyvendinta praėjus daugiau kaip šešiems mėnesiams nuo pradinės įgyvendinimo datos). Tai yra daugiau nei trys rekomendacijos ankstesniais metais, tačiau tai vis tiek rodo, kad Vidaus audito tarnyba, vertindama, kaip įgyvendinamos jos rekomendacijos, laikosi griežtos pažangos stebėjimo politikos. Šios labai svarbios rekomendacijos, kurias smarkiai vėluojama įgyvendinti, sudaro 0,7 proc. visų rekomendacijų, kurioms buvo pritarta (pritarta iš dalies) 2020–2024 m. (ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu – 0,4 proc.). Iki 2020 m. nebuvo pateikta labai svarbių rekomendacijų, kurias smarkiai vėluojama įgyvendinti.

([17]) Šioje diagramoje nurodomas rekomendacijų įgyvendinimo lygis galutinio termino dieną. Tai gali skirtis nuo pradinės audito ataskaitos reitingo, nes atlikdama tolesnį auditą Vidaus audito tarnyba gali įvertinti, kad veiksmais, kurių ėmėsi audituojamas subjektas, iš dalies sumažinta iš pradžių nustatyta rizika, todėl rekomendacijos reitingas gali būti sumažintas.

Rekomendacijų, kurias vėluojama įgyvendinti, vėlavimo trukmė pagal reitingą

(pateiktos 2020–2024 m. laikotarpiu)

Šaltinis: Europos Komisija, Vidaus audito tarnyba.

Apskritai Vidaus audito tarnyba mano, kad rekomendacijos įgyvendinamos patenkinamai ir panašiai kaip ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais. Tai rodo kad Komisijos tarnybos kruopščiai įgyvendina esmines ir labai svarbias rekomendacijas, taip mažindamos Vidaus audito tarnybos nurodytą riziką.

Prie šios ataskaitos pridedamo Komisijos tarnybų darbinio dokumento 3 dalyje apibendrinamos pirmiau minėtos labai svarbios rekomendacijos, kurias įgyvendinti smarkiai vėluojama.

4. Rezultatai, grindžiami 2024 m. atliktu audito darbu

4.1. Bendri veiklos auditų rezultatai

Siekdama paremti veiklos rezultatais grindžiamą Komisijos darbo kultūrą ir akcentuoti ekonominę naudą, Vidaus audito tarnyba užbaigė 23 užduotis, kurias atliekant buvo orientuotasi į veiklos rezultatus. Vykdydama maždaug 80 proc. šių užduočių Vidaus audito tarnyba nustatė didelę liekamąją riziką audituotose srityse ar procesuose, todėl pateikė labai svarbių rekomendacijų. Taip pat buvo pastebėta įvairių pranašumų ir gerosios praktikos pavyzdžių (išsamesnė informacija pateikiama Komisijos tarnybų darbinio dokumento 1 skirsnyje).

Vadovaudamasi savo metodika ir gerąja praktika, Vidaus audito tarnyba veiklą vertina netiesiogiai. Ji vertina Komisijos padalinių veiklos rezultatus įgyvendinant politiką, programas ir veiksmus, atsižvelgdama į su jais siejamą riziką. Vadovaudamasi šiuo požiūriu, ji siekia užtikrinti, kad generaliniai direktoratai ir tarnybos parengtų patikimus veiklos peržiūros planus, tinkamas veiklos vertinimo priemones ir visapusiškas stebėsenos sistemas.

Tolesniuose skirsniuose pateikiamos Vidaus audito tarnybos išvados dėl įvairių veiklos rezultatų aspektų, kuriuos ji įvertino atlikdama auditus 2024 m. ([18])

([18]) Iš viso Vidaus audito tarnyba atliko 23 audito užduotis, orientuotas į veiklos rezultatus (20 veiklos ir išsamių auditų) arba susijusias su tam tikrais veiklos rezultatų aspektais (2 IT auditai ir 1 ribota IT peržiūra). Daugiau informacijos pateikiama Komisijos tarnybų darbiniame dokumente.

4.1.1. Finansiniai procesai

Dauguma Vidaus audito tarnybos auditų siekta Komisijos narių kolegijai, taip pat generaliniams direktoratams ir tarnyboms užtikrinti efektyvų ir veiksmingą finansų valdymo vidaus kontrolės įgyvendinimą (žr. taip pat bendrą išvadą dėl finansų valdymo 4.3 skirsnyje).

Atlikus keturis auditus, esminių ar labai svarbių kontrolės sistemų **trūkumų nenustatyta.** Konkrečiai kalbama apie: 1) kovos su sukčiavimu strategijų išorės veiksmų srityje auditą; 2) Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomojoje įstaigoje vykdomos programos „Horizontas 2020“ dotacijų valdymo IV etapo auditą; 3) Švietimo ir kultūros vykdomojoje įstaigoje veikiančių pasiūlymų vertinimo ekspertų valdymo veiklos rezultatų auditą ir 4) Vertimo žodžiu generaliniame direktorate vykdomų viešųjų pirkimų auditą.

Atlikus kitus devynis auditus atskleista, kad **reikia imtis patobulinimų**, todėl buvo pateiktos kelios labai svarbios rekomendacijos ([19]).

Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas padarė pažangą rengdamasis sukurti patikinimo gavimo modelį pagal naujus bendros žemės ūkio politikos strateginius planus. Tačiau keletą elementų vis dar reikėjo patobulinti siekiant užtikrinti, kad įdiegta kontrolės sistema yra pakankamai patikima, kad būtų galima suteikti patikinimą, jog pagal naująjį įgyvendinimo modelį bendros žemės ūkio politikos išlaidos yra vykdomos laikantis bendros žemės ūkio politikos teisinės sistemos.

Regioninės ir miestų politikos, Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties bei Jūrų reikalų ir žuvininkystės generaliniai direktoratai iš esmės parengė tinkamus patikinimo gavimo procesus dėl pagal pasidalijamojo valdymo principą naudojamų lėšų, kad sumažintų pagrindinę riziką ir atsižvelgtų į pagrindinius naujus elementus, nustatytus 2021–2027 m. programavimo laikotarpio teisės aktuose. Vis dėlto generalinių direktoratų vieno bendro audito strategiją reikės atnaujinti, nes šiuo programavimo laikotarpio etapu tam tikri elementai nebuvo pakankamai aiškūs arba nebuvo pakankamai išplėtoti. Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas taip pat naudoja ES solidarumo fondo lėšas pagal pasidalijamojo ir netiesioginio valdymo principą. Padalinys yra įdiegęs fondo valdymo kontrolės procesus, tačiau jo struktūrą ir veiksmingą valdymą dar reikia tobulinti.

Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas tinkamai parengė, veiksmingai ir efektyviai įgyvendino makrofinansinės paramos operacijų rengimo etapo valdymo procesus. Tačiau reikia toliau tobulinti rizikos valdymo ir kontrolės procesų struktūrą ir veiksmingą bei efektyvų jų įgyvendinimą, taip pat neskelbtinos neįslaptintos informacijos žymėjimą ir apsaugą.

Netiesioginio valdymo srityje Užsienio politikos priemonių tarnybos įgyvendintų civilinių bendros saugumo ir gynybos politikos misijų finansinio valdymo kontrolės priemonių audito metu nustatyta, kad nors ši tarnyba yra parengusi ir įdiegusi kontrolės sistemą, pritaikytą prie misijų ypatumų, jos struktūrą reikia toliau tobulinti , o tai turi įtakos veiksmingam jos įgyvendinimui.

Nors **Tarptautinės partnerystės generalinis direktoratas** įdiegė kontrolės sistemą, apimančią gaires, šablonus, kontrolinius sąrašus ir mokymus, kuriais remiamas dotacijų ir viešųjų pirkimų sutarčių skyrimo procesų įgyvendinimas taikant netiesioginį valdymą su šalimis partnerėmis, ir ES delegacijų vykdomos susijusios *ex ante* kontrolės vykdymas; jų struktūrą reikia toliau tobulinti, kad būtų užtikrintas taisyklių laikymasis ir veiksmingas bei efektyvus jų įgyvendinimas.

Nors **Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas** daug investavo, kad parengtų tinkamą ir novatorišką programos „Europos horizontas“ kontrolės strategiją, kad būtų užtikrintas teisėtas ir tvarkingas programos įgyvendinimas, taip pat patikimas finansų valdymas, reikia toliau tobulinti pagrindinius kontrolės strategijos komponentus, kad būtų visiškai pasiektas ilgalaikis tikslas užtikrinti, kad klaidų lygis neviršytų programos „Europos horizontas“ 2 proc. reikšmingumo ribos.

Klimato, infrastruktūros ir aplinkos vykdomoji įstaiga yra viena iš penkių vykdomųjų įstaigų, įgyvendinančių programą „Europos horizontas“. Nors ši įstaiga parengė ir įdiegė tinkamas programos „Europos

([19]) 19 iš 74 labai svarbių 2024 m. pateiktų rekomendacijų (26 proc.).

horizontas“ dotacijų valdymo procesų kontrolės priemones, reikia toliau tobulinti interesų konfliktų ir vertinimo procesų, kurie gali pakenkti įgyvendinimo veiksmingumui ir efektyvumui, valdymą.

Galiausiai Jūrų reikalų ir žuvininkystės generaliniame direktorate atlikus išlaidų pagal tiesioginį valdymą **patikinimo gavimo auditą** nustatyta, kad nors padalinys tinkamai parengė ir įgyvendino savo patikinimo gavimo procesus, susijusius su išlaidomis pagal tiesioginį valdymą, reikia toliau tobulinti tausios žvejybos partnerystės susitarimų struktūrą ir finansinį įgyvendinimą.

4.1.2. Veiklos procesai

Vidaus audito tarnyba atliko **tris auditus, kurių metu daugiausia dėmesio buvo skirta konkrečioms programoms ar priemonėms.**. Atlikus **Bendrosios rinkos programos** auditą, buvo gauti teigiami rezultatai, nenustatyta jokių esminių ar labai svarbių trūkumų.

Atlikus **ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos įgyvendinimo ir stebėsenos auditą** ir **naujo branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo** ir atliekų tvarkymo valdymo programos auditą Jungtiniame tyrimų centre buvo pateikta atitinkamai 10 ir 4 labai svarbios rekomendacijos. ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos audito metu buvo nustatyta, kad ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos aukcionų valdymo procesai veikia tinkamai, tačiau reikia toliau tobulinti Klimato politikos generalinio direktorato struktūrą ir veiksmingą kitų ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos įgyvendinimo ir stebėsenos procesus. Siekiant įgyvendinti branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir atliekų tvarkymo valdymo programą, būtina toliau tobulinti valdymo, tvarkymo ir kontrolės sistemas, kad programa būtų įgyvendinama tvariai, efektyviai ir veiksmingai visose Jungtinio tyrimų centro branduolinio objekto vietose.

4.1.3. Paramos procesai

Žmogiškųjų išteklių valdymas

Prašoma, kad Komisija padarytų daugiau, nors ji negali padidinti bendro savo darbuotojų skaičiaus, nes turi laikytis stabilaus darbuotojų skaičiaus politikos . Dėl to vis daugiau Komisijos padalinių negauna prašomo personalo papildymo, o tai sukelia didelį spaudimą turimiems ištekliams, kurį Komisija įvardijo kaip kompleksinę kritinę riziką. Atsižvelgdama į tai, Vidaus audito tarnyba atliko tris auditus, kad įvertintų įvairius žmogiškųjų išteklių valdymo Komisijoje aspektus.

Atlikus Komisijos žmogiškųjų išteklių poreikių vertinimo auditą instituciniu lygmeniu, padaryta išvada, kad esami žmogiškųjų išteklių poreikių vertinimo procesai teisėkūros ir biudžeto srityse yra pažengę į priekį, tačiau juos reikia iš esmės patobulinti. Buvo nustatytos dvi pagrindinės problemos, susijusios su: 1) centrinių tarnybų teikiama parama vertinant žmogiškųjų išteklių poreikius vietos padalinių lygmeniu ir 2) centrinių tarnybų atliekama žmogiškųjų išteklių poreikių kokybės patikra. Šių problemų sprendimas yra labai svarbus siekiant užtikrinti, kad riboti Komisijos ištekliai būtų naudojami kuo efektyviau ir kad būtų įgyvendinti jos pagrindiniai prioritetai ir įsipareigojimai.

Atlikus kelių subjektų žmogiškųjų išteklių paskirstymo ES delegacijose auditą padaryta išvada, kad Komisijos žmogiškųjų išteklių paskirstymo ES delegacijose procesas atitiko taisykles, tačiau reikia gerinti jo struktūrą ir veiksmingą bei efektyvų įgyvendinimą, kad būtų pasiektas tikslas – susidaryti bendrą vaizdą apie ES delegacijų darbo krūvį.

Pavienių padalinių lygmeniu Finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos generaliniame direktorate atliktas žmogiškųjų išteklių valdymo auditas parodė, kad nors šis padalinys yra įdiegęs tinkamą vidaus sistemą žmogiškiesiems ištekliams valdyti, reikia toliau tobulinti padalinio žmogiškųjų išteklių strateginės sistemos struktūrą, nes tai gali turėti įtakos jos veiksmingam ir efektyviam įgyvendinimui.

IT valdymas

Keliuose generaliniuose direktoratuose tiek instituciniu, tiek vietos lygmeniu atliktas IT saugumo rizikos valdymo auditas parodė, kad nors Komisija parengė tinkamą IT saugumo rizikos valdymo sistemą ir procesus, atitinkančius Komisijos IT saugumo sistemą, reikia toliau gerinti veiksmingą ir efektyvų procesų įgyvendinimą šiose srityse: 1) IT saugumo rizikos valdymo metodika ir susijusios priemonės; 2) rizikos priimtinumo kriterijai; 3) rizikos vertinimo rezultatų stebėsena ir ataskaitų teikimas ir 4) IT saugumo informacijos išsamumas ir tikslumas. Tobulintinos sritys buvo nustatytos tiek Komisijos, tiek decentralizuotu lygmeniu.

Atliekant ribotą sistemos SUMMA ([20]) peržiūrą, rengiantis pradėti ją naudoti, daugiausia dėmesio skirta Biudžeto generalinio direktorato įdiegtoms kontrolės priemonėms, skirtoms sumažinti pagrindinę riziką, susijusią su Komisijos centrinės apskaitos, biudžeto ir iždo sistemos perėjimu. Ribotos peržiūros metu buvo likę labai svarbių sričių, kuriose reikalingi tolesni patobulinimai. Be to, nustatytos papildomos tobulintinos sritys, kurios gali turėti įtakos tolesniam veiksmingam ir efektyviam sistemos naudojimui praktikoje.

Kiti paramos procesai

Atlikus IT finansavimo sistemos auditą padaryta išvada, kad Skaitmeninių paslaugų generalinis direktoratas dėjo pastangas, kad sukurtų ir įdiegtų tinkamą kontrolės sistemą, skirtą pagrindinių IT paslaugų ir mokesčių grąžinimo procesams valdyti. Tačiau, nepaisant to, kad dabartinė IT finansavimo sistema turėjo tam tikrų teigiamų elementų, jos struktūrą reikia toliau tobulinti, atsižvelgiant į bazinių IT paslaugų sąvoką ir esamos IT finansavimo sistemos tinkamumą užtikrinti tvarias palaikomąsias IT paslaugas ateityje.

Vidaus audito tarnybai Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biure atlikus asmens duomenų apsaugos auditą padaryta išvada, kad Tarnybos įdiegta pagrindinių veiklos procesų, kuriuos vykdant tvarkomi asmens duomenys, kontrolės sistema nėra tinkamai parengta ir veiksmingai įgyvendinta, kad užtikrintų, jog būtų laikomasi atitinkamo teisinio pagrindo. Nors Vidaus audito tarnyba atkreipia dėmesį į svarbius veiksmus, kurių šis biuras ėmėsi 2024 m. (po audito vietoje atliktų patikrinimų) siekdamas pašalinti pagrindinius trūkumus, vis dar reikia padaryti didelę pažangą šiose srityse: 1) atskaitomybė, funkcijos ir atsakomybė; 2) susitarimai bendro asmens duomenų tvarkymo, tarptautinio perdavimo atveju ir paslaugų lygio susitarimų, 3) duomenų apsaugos principų laikymasis ir 4) IT kontrolės priemonės, skirtos užtikrinti asmens duomenų vientisumą, konfidencialumą ir prieinamumą.

4.2. Vidaus audito tarnybos sąlyginės išvados

2025 m. vasario mėn. Vidaus audito tarnyba visiems Komisijos generaliniams direktoratams ir tarnyboms ([21]) pateikė sąlygines išvadas dėl vidaus kontrolės padėties. Šiomis sąlyginėmis išvadomis papildytos atitinkamų generalinių direktoratų ir tarnybų 2024 m. metinės veiklos ataskaitos. Remiantis per pastaruosius penkerius metus atliktu audito darbu, išvados apima visas pateiktas neįgyvendintas rekomendacijas. Vidaus audito tarnybos išvada dėl vidaus kontrolės padėties apima tik audituotas valdymo ir kontrolės sistemas. Į šią išvadą neįtrauktos sistemos, kurių Vidaus audito tarnyba per pastaruosius penkerius metus neauditavo.

4.3. Bendroji išvada dėl Komisijos finansų valdymo

Kaip reikalaujama užduočių apraše, Vidaus audito tarnyba teikia metinę išvadą dėl Komisijos finansų valdymo. Ji grindžiama Vidaus audito tarnybos per pastaruosius trejus metus (2022–2024 m.) atliktu Komisijos finansų valdymo srities audito darbu. Joje taip pat atsižvelgiama į informaciją iš kitų šaltinių, t. y. į Europos Audito Rūmų ataskaitas. Bendroji išvada pateikiama tuo pačiu metu kaip ir ši ataskaita ir apima tuos pačius metus.

Remdamasi šia audito informacija, Vidaus auditorė nusprendė, kad Komisijos 2024 m. nustatytų valdymo, rizikos valdymo ir vidaus kontrolės procedūrų apskritai pakanka, kad būtų galima pateikti pagrįstą patikinimą

([20]) Kaupiamosios ir biudžetinės apskaitos priemonė.
([21]) Konsultavimo tarnybos „Inspire, Debate, Engage and Accelerate Action“ auditų 2020–2024 m. laikotarpiu nebuvo atliekama, nes nenustatyta jokios didelės rizikos, todėl sąlyginių išvadų pateikta nebuvo.

dėl jos finansinių tikslų pasiekimo, išskyrus tas finansinio valdymo sritis, dėl kurių įgaliotieji leidimus suteikiantys pareigūnai savo patikinimo pareiškimuose pateikė išlygų.

Toliau nekonkretizuodama bendrosios išvados dėl 2024 m., Vidaus audito tarnyba atkreipė Komisijos dėmesį į būtinybę reaguoti į didelę institucijai ir ES biudžetui kylančią kompleksinę riziką remiantis patirtimi, įgyta valdant jos finansinius išteklius sudėtingomis aplinkybėmis.

Tai visų pirma siejama su (novatoriškų) finansavimo mechanizmų sudėtingumu ir su iššūkiais, kylančiais juos įgyvendinant. Todėl Komisija, kuriai tenka galutinė atsakomybė už išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo bei patikimo finansų valdymo užtikrinimą, turės toliau imtis veiksmų, kad sumažintų nustatytą naują didelę riziką.

Komisija pradeda plataus užmojo ES biudžeto pertvarką, kuria siekiama padaryti jį paprastesnį, tikslingesnį ir veiksmingesnį, todėl **tradicinę valdymo, kontrolės ir patikinimo sistemą reikia pritaikyti**, kad ji ir toliau būtų aktuali novatoriškiems, sudėtingiems finansavimo ir naujiems įgyvendinimo modeliams, įskaitant veiklos rezultatais grindžiamus metodus.

Kad kitoje daugiametėje finansinėje programoje patikinimo ir kontrolės sistema išliktų veiksminga, ji turi būti **proporcinga** susijusiai rizikai. Kontrolės lygis ir intensyvumas turėtų būti pritaikyti prie būsimos (-ų) priemonės (-ių) įgyvendinimo modelio, kad būtų išvengta kontrolės ir audito dubliavimo ir sumažinta administracinė našta.

Patikinimo ir kontrolės strategija turėtų būti **įtvirtinta nuo pat pradžių**, plėtojama kartu su politikos formavimu ir įgyvendinimo planavimu, taip užtikrinant veiksmingą ir efektyvų programų įgyvendinimą, taip pat remiant platesnius finansų valdymo ir valdymo tikslus.

Labai svarbu **išlaikyti tinkamą kontrolės lygį** per visą programos gyvavimo ciklą, ypač jei vėluojant panaudoti lėšas atsirastų spaudimas. Siekiant užtikrinti nuolatinį ir patikimą naujų kontrolės ir patikinimo strategijų įgyvendinimą, turėtų būti apibrėžti ir paskirstyti reikiami žmogiškieji ištekliai – tiek pajėgumai, tiek įgūdžiai – nuo pat pradžios iki užbaigimo.

5. Konsultacijos su Komisijos finansinių pažeidimų komisija

Pagal Finansinio reglamento 145 straipsnį sudaryta finansinių pažeidimų komisija, teikdama Finansinio reglamento 93 straipsnyje nurodytą nuomonę, 2024 m. nenustatė jokių sisteminių problemų.